

desetih, sedemdesetih let osrečiti naš narod, kaj so govorili tedaj naši časopisi itd. Imponira pa pri Trdinu zlasti krepka odločnost, odporni duh, ki se ne ustraši nikogar; takih ljudi je bilo treba v dobi narodnega osvobojenja — a narodni mitus je gledal on z mrzlo dušo, malo kje je prodrl v globine dolenske psihe, kakor je gledala vsa tedanja inteligenca bolj na površje. V dobi največjega navdušenja je bila naša umetnost najslabša, in tako opazamo, da je tudi Trdina porabil naše vraže le kot okrasek.

J. Šilc.

Trgovski koledar za leto 1909. (Uredila dr. R. Marn in Silv. Škerbinc) je izšel s prav primerno vsebino.

Žalujkaj. Pesmi Januka Kupale. Prvi beloruski pesnik, Januk Kupala, je izdal svoje pesmi, katere je doslej priobčeval v listu „Naša Njiva“, pod naslovom „Žalujkaj“. Pesmi Januka Kupale so kot zrcalo, iz katerega odseva duša beloruskega naroda, njegovo življenje in njegov rodni kraj; so krik, ki prihaja iz globine narodne duše, „kryk, što żyvie Bielaruš!“ On prerokuje svojemu narodu, da „niasuč svoju kryudu na šviet cely“ (ponesó svojo krivico na celi svet) in bodejo spet „ludźmi zvacca“ (ljudje se zvali). V lepi pesmi „Da mužyka“ vprašuje kmeta:

Ej, skažy mužyčok, dzie ty dolu padzieŭ?	Ej, povej, kmetič, kam si srečo spravil?
Ci utapiŭ ŭ ručajok, ci prapiŭ, ci prajeŭ? ...	Če si jo vtopil v potoku, če zapil, če zajel? ...

Toda pesnik veruje, da nastanejo za beloruskega kmeta boljši časi:

Što viesna naše hore jak šnieg i zavjeju, pahavaje ŭ rečce; — sonce spalič ahniom ...	Da spomlad naše gorje ko sneg stopi, pokoplje v rečici; — solnce sežge z ognjem ...
--	--

da je že

blizki toj dzianok, kali ščasna zapanujem, staniem sami mi ludźmi, i kraj abduujem ...	blizu oni dan, ko srečo zadobimo, postanemo ljudje in deželo prenovimo.
---	--

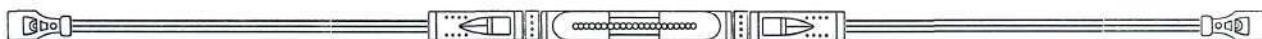
Dr. L. L.

Knjiga na času. Ravno sedaj je izšel poslednji zvezek spominov P. D. Parsenova, bivšega vojnega ministra bolgarskega in avstrijskega antagonista. Ta

zvezek obsega dva dela, četrti pod naslovom „V Bolgariji“ in peti „Čez 30 let“. Knjiga je zanimiva zlasti radi karakteristik raznih vplivnih oseb, s katerimi je bil ali v prijateljskih, ali v neprijateljskih odnošajih. Seveda je pisana v ruskem duhu in Avstriji neprijaznem.

Bernhard: **Das polnische Gemeinwesen im preussischen Staat.** Pruska vlada je naročila profesorju Bernhardu, naj preštudira poljske organizacije na Poznanjskem. Sad tega študiranja je gori navedena knjiga. Poljaki niso vedeli, da je Bernhard agent pruske vlade, sprejemali so ga povsod z največjo prijaznostjo in vse razkazali. Reči se mora, da je navedena knjiga jako zanimiva in poučna, ne samo, ker izvemo iz nje, kako se bore Poljaki na Pruskem za svoj obstanek, ampak tudi za naše razmere se lahko iz nje mnogo pridobi. Reči se mora, da je šel profesor Bernhard v resnici z razumom na delo in je dobro znal ločiti važno od nevažnega, bistveno od nebitnega in je zlasti razumel silo združne organizacije. O „sokolih“ govori jako kratko in ironično. Oni se mu ne zde nič nevarni. Tudi pompastične organizacije „Straže“ ne prinašajo Poljakom mnogo koristi. Skoraj vso svojo pazljivost je pa posvetil poljskemu združništvu, kajti po njegovem mnenju tiči tu glavna odporna sila Poljakov. Predsednik poljske „Združne Zveze“, župnik Wawrzyniak se mu zdi največji in najnevarnejši sovražnik Nemčije, potem pa tudi njegovi duhovni sobratje, ki se pečajo z združništvom. Tu tiči po njegovem mnenju glavna sila Poljakov. Toda, kako nastopati zoper to, za to ne ve on nobenega nasveta. Tu je država brez moči. Raditega se glasi sklep njegove knjige za Nemca jako pesimistično. Pruska vlada je dala Bernhardu v plačilo za njegovo vohunstvo na berlinskem vseučilišču stolico narodnega gospodarstva, dasiravno nima zato kvalifikacij. Ker so bile vse tri stolice zasedene, je ustanovila zanj nalašč četrto. Drugim, starejšim profesorjem se je zdelo zamalo, da se plačuje politično vohunstvo z vseučiliško stolico in so sklenili štrajkati. A zdi se, da so se že potolazili. Bernhardova knjiga se mora pa vsakemu, kdor se peča z združništvom, jako priporočati.

Dr. L. L.

To in ono.

Valentin Kermavner. Bilo bi krivično, ako bi na tem mestu prezrli profesorja Valentina Kermavnerja, izbornega jezikoslovca in prevajatelja, ki je umrl letos na Binkoštno nedeljo v Gradcu. V. Kermavnar je bil rojen l. 1835. na Brezovici pri Ljubljani ter študiral na ljubljanski gimnaziji, kjer je bil poleg Stritarja, Tuška, Jenka, Mandelca, Erjavca in Brila sodelovalec pri „Vajah“, dijaškem leposlovnem listu. Ko je dovršil vseučiliške študije (njegova stroka je bila klasična filologija), je dobil l. 1859. službo na gimnaziji v Črnovicah v Bukovini. Šele čez deset let je bil tako srečen, da je prišel zopet v domovino, in sicer v Celje, potem v Ljubljano, kjer je služboval do l. 1890. Ko je bil vpokojen, se je preselil v Gradec, kjer je živel 18 let, do smrti. Njegovo „Latinsko slovnico“, ki se odlikuje po vzorni natančnosti, so rabili

mного let na slovenskih gimnazijah. Znale so tudi njegove „Latinske vadbe“ za III. in IV. gimnazijski razred (ki so jih pa že izpodrinile modernejše Wiethalerjeve.). Nadalje je sodeloval pri latinsko-slovenskem besednjaku za nižje gimnazije. Krasno je prevel III. in IX. spev „Odiseje“; njegovi slovenski šestomeri se berejo gladko in melodično. Škoda, da ni prestil celega epa. Prevel je tudi dialog „Evtifron“. Tudi sicer je pisal v liste o raznih znanstvenih rečeh.

0960

Šestdesetletnica Jožefa V. Myslbeka. Slavni češki kipar, profesor Jožef Myslbek, ki je ustvaril umetniško soho sv. Venceslava, ki je bila razstavljena v posebnem paviljonu na letošnji češki jubilejni razstavi, je obhajal pred kratkim

svojo šestdesetletnico. Prof. I. Václav Myslbek se je porodil l. 1848. v Pragi. Njegova mladost ni bila baš vesela, ker se je moral mladenič zanašati na svoje lastne moči in sredstva; moral je torej prenašati vse težkoče in zapreke takratnega praškega umetniškega življenja. Prvo njegovo delo, s katerim je nase opozoril, je bil model spomenika Čehov pri češkem studencu v Gräfenberku. Dalje si je pridobil priznanje za soho umirajočega Žižke, model Šarke in skico Apoteoze. Na Myslbeka je močno vplivala francoska umetnost, ki jo je poznal iz lastne izkušnje l. 1878., ko je bival na Francoskem. Prve nagrade in priznanje je dobil tudi v tujini, in sicer: na Dunaju za soho „Udanost“, dalje za kip „Sv Jožef“ v Parizu, v Berolinu l. 1900. na svetovni razstavi je bil od-

benih in pevskih društev“ v Lvovu in je bil njen predsednik in pa „Višji glasbeni zavod“ v Lvovu, čigar direktor je bil do svoje smrti. — Bil je tudi deželni in državni poslanec in je zastopal idejo sprave Rusinov in Poljakov, kar so mu rojaki jako zamerili.

Dr. L. L.

09650

Naše slike.

Hanibal pred vratmi! (Str. 485.) Naš rojak g. J. Vrbanija na Dunaju je izvršil v lesu zopet krasen relief, ki nam predstavlja zborovanje rimskega senata v onem dramatičnem trenutku, ko pride nesrečna vest, da je punski vojskovođa Hanibal

MAKEDONSKI VSTAŠI

likovan za spomenik kardinala Schwarzenberka. Najboljše delo Myslbekovo je omenjena soha sv. Venceslava, ki bode postavljena na Vaclavskem trgu v Pragi.

09650

Anatol Vahnjanin. Meseca februarja je umrl Anatol Vahnjanin, eden prvih borilcev za ukrajinsko narodno idejo v Galiciji, ustanovitelj cele vrste društev, komponist, pisatelj in politik. Bil je soustanovitelj rusinskega dijaškega društva „Sič“ na Dunaju in njegov prvi predsednik, katero društvo praznuje ravno letos 40letnico svojega obstanka. Kmalu potem je ustanovil in bil prvi predsednik društva „Prosveta“ v Lvovu, ki je nekoliko podobno naši Mohorjevi družbi in je nastalo pod vplivom slovenskega vzora. Dalje je ustanovil pevski društvi „Torban“ v Lvovu l. 1870. in „Levovskij Rojan“ l. 1890., ki je rusinska „Glasbena Matica“. Tudi je deloval na to, da se je ustanovila: „Zveza rusinskih glas-

premagal rimsko vojsko pri Kanah. Hanibal ante portas! Sovražnik stoji pred vratmi doslej nezmaganega Rima! To naznanilo je pretreslo z grozo vsa rimska srca, kajti usoda države je visela na niti, in vsi so vedeli, kaj jih čaka, ako bi afriške čete predrznega kartaginskega vojskovođa zaplénile po večnem mestu. Umetnik je dobro pogodil strah in razburjenje zborujočih rimskih senatorjev.

Gregorčičev grob. Pesnika planin, ki ga je srce izpod trte, iz rajsko lepe dežele, vleklo vedno nazaj v planinski raj, so položili k večnemu pokoju doma na Vrsnem, kakor si je želel. Tam počiva pri cerkvi sv. Lovrenca. Nagrobni spomenik nam kaže v kamenitem reliefu ilustracijo k njegovi pesmi „Naš čolnič otmimo“. Druga naša slika (str. 508.) kaže razgled s cerkvice sv. Lovrenca na krasne goriške planine.

Telovadba se živahno goji novejši čas tudi v katoliških društvih. Mladeniška društva so zato sklenila, da na-